

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET
☒: 1055 Budapest, Széchenyi rakpart 19.
☎: 1/441-6501 ☎: 06-1/441-6502
✉: titkarsag@repate.hu
🌐: www.repate.hu

Ügyszám: FRP/91/2017/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

268/2017. (XII. 14.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) panaszos¹ 2017. február 27-én előterjesztett **panasza alapján indult eljárást** a 2017. december 14-én megtartott zárt ülésén hozott döntése alapján

m e g s z ü n t e t i.

A vizsgált ügyben alapjogot sértő intézkedésre nem került sor. A panaszosnak az áttétel ellen előzetesen bejelentett tiltakozására figyelemmel azonban a Testület az eljárás megszüntetéséről döntött.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A panaszos elektronikus levélben terjesztette elő beadványát, amelyben a panaszos Bp.-i Rendőr-főkapitányság (továbbiakban: BRFK) kerületi Rendőrkapitányság (továbbiakban: illetékes rendőrkapitányság/rendőri szerv) 2017. február 18-án foganatosított intézkedését kifogásolta.

I.

1) A panaszos a fenti napon a kerületi rendőrkapitányság segítségét kérte, hogy a kapcsolattartás idejére *M. B.*, édesanya adja át gyermekeik [...] lakcímkártyáit és TAJ kártyáit. A kikerülő rendőrök az édesanyával beszélgettek, majd közölték, hogy elég, ha a fénymásolt iratokat adja át az apának a kapcsolattartás alkalmával.

A beadványban a panaszos leírja, hogy jelenleg közös szülői felügyeletet gyakorolnak a gyermekekkel kapcsolatban, de az édesanya az eddigi kb. 120 kapcsolattartás alkalmával egyetlen esetben sem adta át az apának az említett iratokat.

A panaszos véleménye szerint ebben az esetben okirattal való visszaélés valósul meg. Nem célja, hogy bármilyen büntetőjogi retorzió érje a másik felet, csak az, hogy a nem saját tulajdonú okiratokat ne titkolja el és adja át az annak birtoklására jogosult részére. A panaszos véleménye szerint a rendőrség segítséget adhatott volna, de az ügyet nem kezelték megfelelően. Az említett iratok szükségesek, lehetnek orvosi ellátás, kedvezmény igazolása

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

belépéskor stb. a panaszos érvelése szerint az okirat nem az anya tulajdona, az apa is jogosult azzal rendelkezni, amikor vele van a gyerek. Ha az anya nem adja oda az okiratokat, a panaszos szerint megvalósítja a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (továbbiakban: Btk.) § (1) bekezdés c) pontjában leírt tényállást.

A panaszos szerint, amikor kapcsolattartás van, az apa jogosult a gyerekek okiratainak használatára, mint kiskorú felügyeletét ellátó.

2) A Testület hatásköri és eljárásjogi tájékoztató levelében számos pontosító kérdést is feltett az intézkedéssel kapcsolatban. A panaszos az első beadványát 2017. március 8-án kelt válaszában az aláírásával megerősítette, megadta a személyes adatait (lakcímét) és az alábbi panasz-kiegészítést terjesztette elő.

Az intézkedés az [cím] alatt történt.

A panaszos egy kis részben volt jelen az intézkedésnél, mert a gyerekeivel játszott a ház előtt és a lépcsőházban. Csak akkor ment oda az intézkedő rendőrhöz, amikor ezt szükségesnek látta, vagyis a megérkezésükkor és az eltávozásukkor.

A panaszos szólt a rendőröknek, hogy az édesanya nem akarja odaadni a gyermekek iratait és kérte a rendőröket, hogy kérjék meg az anyát, hogy ezt tegye meg, mivel az iratok a gyerekéké, ha vele vannak, akkor nála kell, hogy legyenek. Mivel közös szülői felügyelet van, közösen döntenek a gyerekekkel kapcsolatos teendőkről. Ha a gyerekek a panaszosnál lesznek, az anya nem tagadhatja meg, hogy az iratok is nála legyenek.

Az édesanyától, *M. B.* kérték a végzést, talán igazoltatták is. A panaszost igazoltatták, majd tájékoztatták, hogy beszéltek a parancsnokukkal, aki szerint igazoltatáskor más is igazolhatja a gyerekek személyazonosságát, nincs szükség arra, hogy a panaszosnál legyenek az iratok, illetve elég a fénymásolat is. A panaszos nem ezt kérte, de ennyivel zárult az ügy.

A panaszos a többi időt a gyerekekkel töltötte a rendőrök közelében, hogy a gyerekek jól érezzék magukat közben. Nem viselte meg őket az eset, jó hangulatban telt el az intézkedés.

Panasz-kiegészítésében a panaszos úgy nyilatkozott, hogy amennyiben a Testület állásfoglalásában nem állapít meg súlyos jogsérelmet, nem járul hozzá a panasz intézkedést foganatosító rendőri szeryhez történő áttételéhez, mivel csak szeretné tudni, hogy jogosan jártak-e el a rendőrök. Az anonimizált állásfoglalás közzétételre nézve pedig úgy nyilatkozott a panaszos, hogy erről az állásfoglalás után szeretne dönten

A panaszos beadványához csatolta a kapcsolattartást szabályozó bírósági végzést, a rendőrökkel való beszélgetésről készült hangfelvételt, valamint egy álláspontja szerint hasonló ügyben –még a régi Btk. alapján- született BH-t.

a) A kapcsolattartást ideiglenes intézkedéssel 2016. június 22-én kelt végzésével szabályozta a *B. *. és *. Kerületi Bíróság*.

Az indoklás szerint a peres felek élettársak voltak, kapcsolatukból 2012. október 3. napján *B.*, valamint 2014. november 20. napján *F.* utónevű gyermekek születtek. A peres felek életközössége megszűnését követően, 2015 decemberétől külön lakásokban élnek és azóta peres felek gyermekei életvitelszerűen a felperes háztartásában laknak.

Az alperes mindkét gyermekével - a felperes által kialakított módon-, páros heteken két, páratlan heteken egy hétköznap délután, valamint páratlan héten, hétvégén *B.* két napos ott

alvások, míg *F.* szombaton és vasárnap ott alvás nélküli délutáni, elvitellel történő kapcsolatot tart.

A felperes a 2016. július 9-én megtartott, első tárgyaláson ideiglenes intézkedéssel kérte szabályozni a peres felek két kiskorú gyermeke és az alperes közötti kapcsolattartás szabályozását a kialakult gyakorlat szerint. A felperes hivatkozott arra, hogy az általa jelenleg az alperesnek biztosított kapcsolattartás kellő mértékben lehetővé teszi a gyermekek és az édesapjuk találkozásait, de az alperesi magatartásából eredően a gyermekek szorongásos tünetet mutatnak és a jelenlegi szabályozatlanság miatt rendőrség közbelépését is igénylő, illetve a felek gyermekek előtti vitájával zajló helyzet is kialakult a kapcsolattartás körül.

Az alperes maga is kérte ideiglenes intézkedése a gyermekével történő kapcsolattartás szabályozását azzal, hogy *B.* esetében minden héten, kedden 15 órától 19 óráig, páratlan heteken, csütörtökön az óvodai elfoglaltságok befejezésétől péntek reggelig, az óvodában történik bevitellel, illetve páros heteken péntek délutántól az óvodai elfoglaltságok végétől vasárnap 18 óráig kívánta magával vinni a gyermeket. Az időszakos kapcsolattartás keretében az óvodai szüneteket fele időben kérte biztosítani. A kisebbik, lány gyermek esetében minden páratlan héten, kedden és csütörtökön 15 órától 19 óráig, páros heteken, kedden és szombaton és vasárnap 15 órától 19 óráig igényelt a gyermekkel való találkozást, valamint a gyermek anyatejes táplálásának elhagyása után már az ott alvás biztosítását is kérte. Mindkét gyermek tekintetében páros ünnepek egyik napját kérte évente váltakozó módon, továbbá a gyermek születés- és névnapját követő napon kötelező elfoglaltságtól függően, ha nem nála voltak a név- vagy születésnapon, akkor 9 órától, vagy az elfoglaltság végétől 19 órai időpontok közötti kapcsolattartást kért; vagy név- és születésnapokon legalább 4 óra hosszúságú kapcsolattartást. Azt is kérte, hogy *F.* utónevű gyermekével maximum három éves korától, vagy az anyatejes táplálás megszűnésétől, de legkésőbb 2017. november 20. napjától *B.* utónevű gyermekkel azonos mértékű kapcsolattartásra legyen jogosult. Az alperes előadta, hogy a felek között kialakult jelenlegi gyakorlat a felperes elképzeléseinek alakul, amelyhez az alperes csak azért alkalmazkodott, mert azzal szemben nem kívánt erőszakos lépéseket tenni, de egyúttal minden alkalommal a felperes tudomására hozta, hogy a gyermekekkel minél több időt szeretne tölteni.

A bíróság megítélése szerint a gyermekek érdekeire tekintettel indokolt, hogy a jogvita elbírálásáig a gyermekek és a tőlük külön élő alperes közti rendszeres kapcsolattartás biztosítása szabályozott keretek között valósuljon meg. Ugyanakkor a kapcsolattartás mértéke és módja körében indokolt a fokozatosság szempontjainak figyelembevétele, mivel a kiskorúak életében elsődlegesen feldolgozásra váró trauma a család szétesése, amelyre tekintettel a mindennapokban gondozást nyújtó felperestől és környezetüktől való távollét olyan súlyú változás, amelyhez a gyermekek hosszabb idő alatt képesek biztonsággal alkalmazkodni.

Ezért, a bíróság álláspontja szerint, nem adottak a feltételek ahhoz, hogy az alperes kérelmének megfelelően, az alperes és a gyermekek közötti kapcsolattartás a bíróság azonnali beavatkozásával bővítése kerüljön. Hangsúlyozza a bíróság, hogy a jelen végzés ideiglenes hatályú határozat. A bíróság széleskörű bizonyítási lefolytatása után lesz abban a helyzetben, hogy akár a per során újabb ideiglenes intézkedéssel, illetve az ügyszak határozatban rendelkezzen a felek közötti vitás kérdésekben.

Fentiek alapján a végzés rendelkező része szerint az alperes köteles és jogosult a folyamatos kapcsolattartásra *B.* és *F.* utónevű gyermekekkel páros héten, kedden és csütörtökön, valamint

páratlan héten, szerdán 15 órától 18 óra 30 percig, továbbá páratlan héten, szombaton 9 órától vasárnap 18 óra 30 percig. A hét közbeni kapcsolattartás kezdetén az alperes Botond utónevű gyermeket az óvodában jogosult átvenni, egyebekben a gyermekek átadásának és visszavételének helye a felperes lakóhelye. A peres felek kötelesek egymást a kapcsolattartás akadályáról legalább a kapcsolattartás kezdete előtt 48 órával hitelt érdemlően értesíteni. A jogosultnak fel nem róható okból elmaradt folyamatos kapcsolattartást a legközelebbi megfelelő időpontban, de legkésőbb hat hónapon belül pótolni kell.

A bíróság ezt meghaladóan elutasítja az alperes ideiglenes intézkedés iránti kérelmét. A végzés - fellebbezésre tekintet nélkül - előzetesen végrehajtható.

b) A panaszos által csatolt hangfelvétel a következőket rögzíti.

A „februar18.8.55 rendor igazolvany” elnevezésű file-on az intézkedésre vonatkozó érdemi rész 15 perc 45 másodpercnél, köszönéssel kezdődik. A panaszos előadja a problémáját, és hogy meg kéne mondani az édesanyának, hogy adja oda az iratokat. A rendőr aziránt érdeklődik ez után, hogy mi van most a felek közt, hogy tudja, mi a helyzet. A panaszos elmondja, hogy van egy kapcsolattartási végzés és ideiglenes intézkedés, de a szülői felügyelet közös. A panaszos azzal folytatja, hogy most kell nála legyenek a gyerekek, de az anya soha nem ad semmit és szerinte az lenne a normális, hogy legyen nála valamilyen irat a gyerekről, mi van, ha vele történik valami. A rendőr megemlíti, hogy a gyerekeknek még nincs személyi igazolványa. A rendőr ezután elkéri a panaszos igazolványát, illetve a háttérben valaki azt mondja, hogy majd jelentés készül. A panaszos folytatja, hogy a közös szülői felügyelet egy furcsa helyzetet eredményez, mert közösen döntenek mindenről, de van egy kapcsolattartás, amikor oda kell adnia a gyerekeket. Ezután megbeszélik hová kell a rendőröknek mennie a másik felet meghallgatni, majd a panaszos megemlíti, hogy feltételezi, hogy jogosan gondolja, hogy „kéne, hogy legyen nála valamilyen papír”, erre a rendőr annyit mond, hogy mindjárt, beszélnek a másik féllal. A panaszos elmondása szerint mondhat bármit, nem számít, ráadásul van egy ügyvédje is, egyszer, amikor elment a gyerekekért az oviba, rendőrt hívott rá. A rendőr megkérdezi, hogy a panaszos nem beszélt a sajátjával (ügyvédjével), erre a panaszos azt mondja, hogy bármit mondhat, mivel ő nem hatóság, az anya úgyis azt mondja, hogy ez van és kész. A rendőr megkérdezi, hogy van-e a gyerekeknek lakcímkártyája, amire a panaszos igennel felel, elmondja, hogy TAJ kártyájuk is van. Múltkor be kellett menniük a kórházba és éppenséggel elhitték, hogy az a száma, de mondhatták volna, hogy nem, mivel ha jól tudja, csak azonnali beavatkozást kell elvégezniük TAJ kártya nélkül. Ezután telefonszámot egyeztetnek. A rendőrök megkérdezik a panaszos párja nevét, majd a panaszos kóddal beengedi őket a lépcsőházba, illetve mondja, hogy ő nem megy fel inkább, itt megvárják a rendőröket. Egy idő után beljebb megy a panaszos a gyerekekkel. A háttérben folyó beszélgetést nagyon halkán hallani, a panaszos elmondja, hogy nem tudja, mi van benne, de akkor neki meg van egy gyámhivatali állásfoglalása, hogy át kell adni az iratokat a felkészüléshez. Ekkor kiderül, hogy a panaszos fénymásolatokkal rendelkezik, de elmondja, hogy azt nem fogadja el senki, rendes irat kell. Az édesanya állítja, hogy de elég. A panaszos elmondja, hogy ha valami baja lenne az iratnak, vállalja, hogy ő pótolja. A rendőr elmondja, hogy ilyen esetben, ha nem értenek egyet, forduljanak a bírósághoz. A panaszos kitarthat mellett, hogy ha őt megállítják és megkérdezik, hogy miért van nála a két gyerek, az nem polgári peres útra tartozik, akkor őt beviszik, ha nem tudja igazolni. Erre a rendőr elmondja, hogy ha a végzésből van nála példány, az megfelelő. A panaszos ezt vitatja, szerinte az nem mutatja meg, hogy a gyerekek kicsodák és elmondja, hogy neki másik rendőrkapitányságon mást mondtak. A rendőr ekkor azzal folytatja, hogy jó, felveszi a kapcsolatot a parancsnokával és megkérdezi, hogy neki mi az álláspontja. A panaszos ekkor hallótávolságon kívülre megy a gyerekekkel. A rendőrök visszatérve elmondják, hogy megtörtént az egyeztetés. Tájékoztatják, hogy az igazolás teljesítése az adatok bemondásával

is megtörténhet, ami alapján ők fényképes igazolvány alapján ellenőrizni tudják az intézkedés alá vont felet. A panaszos hivatkozik ekkor a *-es Korm. rendelet 34.§-ára („A cselekvőképességet teljesen korlátozó gondnokság alá helyezett és a kiskorú polgár személyazonosító igazolványának kiadásával, használatával, birtokban tartásával kapcsolatos kötelezettségek a törvényes képviselőt terhelik.”).

A rendőr felhívja a panaszos figyelmét, hogy a végzést mindenképp tartsa magánál, mert azzal tudja igazolni a gyermekeit. A rendőr elmondja, hogy neki nem a végzés tartalma kell, hanem a rajta lévő adatok. (A felvétel sajnos itt nagyon halk, semmit nem hallani a beszélgetésből.) Utána azzal folytatódik, hogy egyeztetett a parancsokkal is, járjon utána nyugodtan a panaszos annak, amit mondanak. Ez után a panaszos még egyszer elmondja, hogy ez azért furcsa, mert máshol mást mondtak neki. Végül a panaszos búcsút vesz a rendőröktől.

c) A panaszos ügyében hivatkozik a 2000.339.számú BH-ra.

Az indoklás szerint a sértett 1995 márciusában élettársi kapcsolatot létesített az elsőrendű terhelttel 1995 szeptemberéig és ez idő alatt az elsőrendű terhelt lakásában lakott. A sértett 1995. szeptember 4-étől kórházi kezelés alatt állt, ahonnan 1995. szeptember 6-án önkényesen távozott, hogy a személyes holmiját elhozza az elsőrendű terhelt lakásából. Ekkor az elsőrendű terhelt nem tartózkodott a lakásban, ezért a sértett szeptember 7-én 13 óra 30 perckor két rendőr kíséretében ismét megjelent az elsőrendű terhelt lakásán. A terhelt a sértett kérésére az ajtó elé kidobált néhány ruhát, személyes holmit és miután a sértett arra kérte, hogy adja ki az iratait is, az elsőrendű terhelt becsapta lakás ajtaját, eltitkolva ezzel, hogy az iratok a birtokában vannak. Ugyanezen a napon a terhelt megjelent a rendőrkapitányságon, végül azonban a magával vitt iratokat és értéktárgyakat az eljáró rendőr figyelmeztetés ellenére sem adta le. A terhelt 1995. szeptember 11-én ismét megjelent rendőrkapitányságon, ahol átadta a sértett nevére kiállított útlevelet, valutalapot, a sértett karóráját, fényképeket és különböző iratokat. Az eljáró bíróság szerint az elsőrendű terhelt ezzel a cselekménnyel megvalósította az 1978. évi IV. törvény 277. § (1) bekezdésébe ütköző közokirattal visszaélés vétségét. A jogerős ítélet ellen a terhelt és védője felülvizsgálati indítványt nyújtott be. A felülvizsgálati indítvány hivatkozott arra, hogy a 277. § (1) bekezdésében meghatározott bűncselekmény csak formailag valósult meg, a tényállásból levont jogi következtetést is kétséges. Ugyanis legfeljebb jogtalan megszerzésről, de nem eltitkolásról lehetne szó, azonban hátrányokozás erre irányuló szándéka nélkül, mivel a közokirat önkéntes visszaadásával a cselekmény társadalomra veszélyessége hiányzik.

A BH szerint a felülvizsgálati indítványt érdemben helytálló. A tárgyi BH kimondja, hogy a közokirattal visszaélés vétségében a terhelt bűnössége megállapításának nincs helye, ha a terhelt a sértettnek az általa birtokban tartott közokirata átadását megtagadja, majd néhány nap elteltével azt a rendőrségnek kiszolgáltatja. A jogalkotó által tényállásszerűnek minősített magatartás rendszerinti következménye jogi tárgy közvetlen sérelme, ezért a tilalom megszegése esetén a társadalomra veszélyesség - mint a bűncselekmény materiális ismérve-általában fennáll; lehetnek azonban olyan atipikus esetek is, amikor a konkrét cselekmény egyáltalán nem, vagy csak rendkívül csekély mértékben sérti a jogtárgyat, illetve a jogtárgy sérelme vagy annak veszélyeztetettsége egyáltalán nem következik be. Ilyen esetben büntetethezőséget megszüntető okból a büntetőeljárás.

3) A panaszos 2017. május 9-én előterjesztett újabb panasz-kiegészítését a Testület másnap iktatta. A panaszos csatolt egy Belügyminisztériumi állásfoglalást.

A csatolt irat dr. M. dr. N. E., szabályozási és koordinációs helyettes államtitkár A. B.-kiskorú gyermek személyazonosító okmányaira vonatkozó- közérdekű adatigényére adott, 2017. május 5-én kelt válasza, amely a következőket tartalmazza.

1-2. kérdés: Kapcsolattartásra kötelezett gondozó szülő köteles-e átadni a kapcsolattartásra jogosult – külön élő – szülőnek a kk. gyermek személyazonosító okmányát a kapcsolattartás idejére? Amennyiben a kiskorú gyermek okmányait át kell adja a gondozószülő, s ennek nem tesz eleget, megvalósít-e szabálysértést? Ha igen, pontosan melyik szabálysértési törvény passzusa kerül megsértésre?

A Ptk. 4:178 § (1) bek. alapján a gyermeknek joga, hogy különélő szülőjével személyes és közvetlen kapcsolatot tartson fenn. A kapcsolattartás tartalma tekintetében a Ptk. 4:180.§ (1) és (2) bekezdés kimondja, hogy a kapcsolattartási jog magában foglalja a gyermekkel való személyes találkozást, a gyermeknek a lakóhelyéről vagy a tartózkodási helyéről rendszeresen, meghatározott időtartamra történő elvitelét, a gyermekkel időszakonként, elsősorban az oktatási szünetek és a többnapos ünnepek időszakában való huzamos együttlétet, és kiterjed a kapcsolat személyes találkozás nélküli fenntartására, sőt, egyes esetekben a gyermek meghatározott időre történő külföldre vitelére is. A Ptk. 4:178-§ (1) bekezdés értelmében a gyermeket nevelő szülő, vagy más személy köteles a zavartalan kapcsolattartást biztosítani, amely a panaszos értelmezése szerint azt is magában foglalja, hogy a kiskorú személyazonosságát közhitelesen tanúsító okiratot a kapcsolattartás idejére a másik szülőnek át kell adni, hiszen törvényes képviselőként erre az időtartamra a másik szülőt (is) terhelik a gyermekkel kapcsolatos kötelezettségek.

A jogkövetkezményekről a Ptk. 4:183. § (1) és (2) bekezdése úgy rendelkezik, hogy ha a kapcsolattartásra jogosult vagy kötelezett személy a kapcsolattartást kellő indok nélkül akadályozza vagy szabályait megszegi, az ezzel okozott kárt köteles a másik félnek megtéríteni. A gyámhatóság kérelemre kötelezi a kapcsolattartást kellő indok nélkül akadályozó, a kapcsolattartás szabályait megszegő felet a kapcsolattartás akadályozása, szabályainak megszegése folytán keletkezett igazolt költségek viselésére. Ilyen kártérítési igény merülhet fel például akkor, ha a határátlépés is jogosító okmány visszatartása miatt egy befizetett külföldi nyaralás meghiúsul.

Azon szülő részéről, aki a kiskorú okmányát *szándékosan* visszatartja, felmerülhet a Btk. 346.§ (1) bekezdés c) pontjának második fordulata szerint minősülő okirattal visszaélés vétségének gyanúja. Az irányadó tényállás értelmében, aki egy vagy több olyan közokiratot, amely nem vagy nem kizárólag a sajátja, a jogosult elől jogtalanul eltitkol, vétséget követ el. A bűncselekmény elkövetésének megállapításához azonban a konkrét tényállás valamennyi elemének részletekbe menő elemzése szükséges.

3. kérdés: Kiskorú gyermek személyazonosító okmányának hiányában igazoltatás alá vonás esetén milyen retorzióra (bírság stb.) számíthat a külön élő szülő?

A Rtv. 29.§ (1) bekezdés a) pontja értelmében a rendőr a feladata ellátása során igazoltathatja azt, akinek a személyazonosságát a közrend, a közbiztonság védelme érdekében, bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célból, a tartózkodása jogszerűségének megállapítása céljából, közlekedésrendészeti ellenőrzés során, továbbá az igazoltatott vagy más természetes, illetve jogi személy és egyéb szervezet jogainak védelme érdekében kell megállapítani. Az Rtv. 39.§ (2) bekezdés értelmében az igazoltatott köteles a személyazonosító adatait hitelt érdemlően igazolni. A személyazonosságot – a személyazonosító igazolványon túl – minden olyan hatósági igazolvány igazolja, amely tartalmazza a személyazonosításhoz szükséges adatokat. Az igazoltatott kizárólag ezen okmányok egyikének bemutatására kötelezhető. A rendőr más jelen lévő, ismert személyazonosságú személy közlését is elfogadhatja igazolásként.

Önmagában az, hogy az okmány a helyszínen nem áll rendelkezésre, a szülő oldaláról szabálysértést nem valósít meg, azonban számolni kell azzal, hogy ha a személyazonosság

hitelt érdemlően nem állapítható meg, akkor – a konkrét eset körülményeitől függően – a rendőr további intézkedéseket is tehet (pl. előállítás).

4. kérdés: Kiskorú gyermek személyazonosító okmányát lemásolva átadhatja-e a gondozószülő a külön élő szülőnek igazoltatás céljából?

Az Rtv. idézett rendelkezése értelmében a személyazonosságot eredeti hatósági igazolvánnyal vagy a jelen lévő, ismert személyazonosságú személy közlése útján lehet igazolni, erre az okmány fénymásolata nem alkalmas.

5. kérdés: Kiskorú gyermek személyazonosító okmányának lemásolása (amennyiben a gondozószülő csak másolatban hajlandó átadni az okmányt), igazoltatás során történő bemutatása megvalósít-e okirat-hamisítást?

A Btk. 342. §-a értelmében bűncselekményt a hamis közokirat készítése, a közokirat tartalmának meghamisítása, a hamis, hamisított vagy más nevére szóló valódi közokirat felhasználása, továbbá a jog vagy kötelezettség létezésére, megváltozására vagy megszűnésére vonatkozó valótlan adat, tény vagy nyilatkozat közokiratba foglalásában való közreműködés valósít meg, az okmány egyszerű fénymásolatának felmutatása nem valósít meg bűncselekményt.

II.

A Testület az ügy érdemi vizsgálata, a tényállás pontosabb megismerése érdekében felvilágosítást kért az ORFK Ellenőrzési Szolgálatán keresztül az illetékes rendőri szervtől, valamint megküldeni kérte az ügyvel kapcsolatos rendőrségi dokumentumokat és a konkrét kérdésekkel kapcsolatban a rendőrség álláspontját. A rendelkezésre bocsátott iratokból az alábbi releváns tények voltak megállapíthatóak.

1) Az illetékes rendőrkapitányság Rendészeti Osztályának állományába tartozó T. T. r. őrmester az alábbi tartalommal tett jelentést 2017. február 18-án.

A fenti napon szolgálatának teljesítése során 9 óra 19 perckor érkezett a helyszínre, ahonnan gyermek elhelyezési vitáról érkezett bejelentés. A jelentést író felvette a kapcsolatot a panaszossal, aki elmondta, hogy feleségével válófélben vannak, két gyermeküket közös felügyelettel nevelik. A panaszos elkérte feleségétől a gyerekek okmányait, amit ő nem adott át, ezért rendőri intézkedést kért. A feleség, M. B. elmondta, hogy azért nem adta át a gyermekek okmányait (lakcímkártya, TAJ kártya), mert azokról fénymásolatot készített és azokat átadta a panaszosnak. Továbbá elmondta, hogy van a panaszosnak egy fénymásolata a köztük zajló bírósági ügy végzéséről, amelyen szintén megtalálhatók a gyerekek adatai.

A két félnek megadta a szükséges jogi tájékoztatást, és B. Központ engedélyével 9 óra 41 perckor elhagyta a helyszínt.

Az intézkedésben részt vett B. K. r. törzsőrmester is.

2) Az ügyeleti küldési napló szerint a panaszos 2017. február 18-án 8 óra 59 perckor, segélyhívás (1129módonbejelentést tett a BRFK ügyeletére, miszerint a Bp., T. I. u.* szám alatti címre érkezett gyermekeinek láthatására, de az édesanya nem hajlandó átadni a gyermekek személyes iratait, ezért így nem meri elvinni a gyermekeket, ezért segítséget kér. A visszajelentés szerint a járőr adatgyűjtést követően a feleket meghallgatta, majd felvilágosításban részesítette őket.

3) B. K. r. törzsőrmester a Testület megkeresésében foglaltak megválaszolása érdekében 2017. április 7-én kiegészítő jelentést tett.

(A Testület az eddigiekhez képest új információkat ismerteti.)

A RobotZsaru nyilvántartása szerint a felek korábban nem kértek rendőri intézkedést a gyermekelhelyezéssel kapcsolatban.

Az intézkedés során először a panaszost hallgatták meg, utána a feleségét. Az intézkedés során mindkét fél együttműködő volt. További intézkedésként jogi felvilágosítást adtak a felek részére, miszerint az Rtv. 29. § (2) bekezdése alapján a rendőr más jelenlévő ismert személyazonosságú személy közlését is elfogadhatja igazolásként, továbbá az igazolványok fénymásolata, valamint a bírói végzésben foglaltak alapján hitelt érdemlően megállapíthatóak a gyermekek személyazonossága.

A jelentése végén B. R. r. törzsőrmester megjegyezte, hogy a felek között az intézkedés során feszült volt a kapcsolat, egymással szemben ellenségesen viselkedtek.

4) A Rendészeti Osztály állományába tartozó K. Z. r. százados hivatalos feljegyzése rögzíti, hogy 2017. április 7-én felvette a kapcsolatot telefonon az ügyben eljáró bíróval, *dr. S. dr. P. Zs.*, aki arról tájékoztatta, hogy a szülők közti gyermek átadáskor elég a gyermek(ek) hatósági igazolványának másolati példányát átadni, igazolásuk azzal is megtörténhet, amennyiben a szülős saját magát igazolni képes. Orvosi ellátás esetén nem a TAJ kártya bemutatása szükséges, hanem az azon szereplő szám megadása, orvosi ellátáshoz a személyi igazolványra nincs szükség.

5) Az illetékes kapitányságvezető 2017. április 7-én a fenti iratok megküldésével egyidejűleg az alábbiakról tájékoztatta a BRFK Hivatalának vezetőjét.

A panaszos az illetékes rendőrkapitányságon nem terjesztett elő panaszt a 2017. február 18-án történt rendőri intézkedéssel kapcsolatban.

Az intézkedést végrehajtó B. R. r. törzsőrmester kiegészítő jelentést készített a Testület által megadott kérdéssor alapján. T. T. r. őrmester oktatási időszakát tölti, meghallgatása 2017. április 27.-e előtt nem várható.

A bejelentés és rádióforgalmazás hanganyagának beszerzésével kapcsolatban 2017. március 7-én megkereséssel éltek a BRFK Informatikai Osztálya felé, valamint felvették a kapcsolatot az ügyben eljáró bíróval, aki tájékoztatta a hatóságot, hogy a kapcsolattartás idejére elég az igazolványok másolati példányával rendelkeznie a szülőnek.

6) A BRFK Informatikai Osztályának állományába tartozó R. A. munkatárs 2017. május 3-án készült jegyzőkönyve szerint szolgálatának teljesítése során az osztályvezető utasítására a panasz kivizsgálása érdekében visszahallgatást végzett.

A keresett témában két felvétellel rendelkeznek, a hívó fél száma: [...] A hívások időpontja: 8 óra 59 és 9 óra 12 perc.

a) Az első hangfelvételen a következők hallhatóak.

A panaszos rendőri intézkedést kér amiatt, hogy a gyermekeihez az édesanya semmilyen iratot nem hajlandó átadni és a panaszos így egy esetleg ellenőrzéskor semmilyen módon nem tudja igazolni, hogy kihez tartozik.

b) A második felvételen a panaszos érdeklődik, hogy úton vannak-e a rendőrök a helyszínrre.

III.

A Testület a panaszbeadvány és a rendőrségtől kapott felvilágosítás alapján – figyelemmel a panaszolt intézkedés idején hatályos Rtv. és a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló

30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) rendelkezéseire – a panaszos kifogásaival összefüggésben az alábbi megállapításra jutott.

A vizsgálat során a Testület megállapította, hogy a rendőri intézkedése érintette a panaszosnak Magyarország Alaptörvénye (a továbbiakban: Alaptörvény) Szabadság és felelősség XXIV. cikkében foglalt tisztességes eljáráshoz fűződő jogát, az alábbiak szerint.

1) A Testület elsőként megvizsgálta a rendőrök intézkedési kötelezettségét.

Az Rtv. 13. §-ának (1) bekezdése rendelkezik a rendőr intézkedési kötelezettségéről. A hivatkozott jogszabályhely szerint a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak.

A Szolgálati Szabályzat 8. § (1) bekezdése értelmében a rendőr az általa észlelt vagy tudomására jutott és hivatalból üldözendő bűncselekményről - ha az elkövető ismert, annak megjelölésével - feljelentést tesz, vagy ha a nyomozó hatóság tagja, úgy hivatalból megteszi a szükséges intézkedéseket a büntetőeljárás megindítása érdekében. A (2) bekezdés szerint a rendőr a magánindítványra büntethető bűncselekmény észlelése esetén a feljelentés megtételére jogosult kérésére megadja a szükséges felvilágosítást. Végezetül a hivatkozott jogszabályhely (3) bekezdése előírja, hogy ha szándékos bűncselekmény elkövetésének helyszínén tetten ért vagy a menekülő elkövető elfogására nincs mód, a rendőr haladéktalanul intézkedik az elfogás és - szükség esetén - a helyszín biztosítása iránt.

Az Rtv. 2. § (1) bekezdése szerint „a rendőrség védelmet nyújt az életet, a testi épséget, a vagyonbiztonságot közvetlenül fenyegető vagy sértő cselekménnyel szemben, felvilágosítást és segítséget ad a rászorulóknak. A rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait”.

Az Rtv. 24. §-a szabályozza a rendőrség segítségnyújtási kötelezettségét. Az (1)-(3) bekezdések szerint „a rendőr köteles a feladatkörébe tartozó segítséget, illetőleg a hozzáfordulónak a tőle elvárható felvilágosítást megadni.”

A Testület ahhoz, hogy a rendőrség intézkedési kötelezettségének keletkezése kérdésében állást foglaljon, azt kellett mérlegelnie, hogy felmerülhetett-e szabálysértés és/vagy bűncselekmény elkövetésének, a rendőrségi fellépéshez szükséges minimális gyanúja, tehát a panaszos hozhatott-e olyan információkat a rendőrség tudomására, amelyek intézkedési kötelezettséget keletkeztettek a rendőrség oldalán.

A rendőrségi iratok arról adtak számot, hogy az intézkedés napján 8 óra 59 perckor a panaszos telefonjáról segélyhívást kezdeményezett, amely során elmondta, hogy rendőri segítséget kér, mivel gyermekeinek az édesanyja nem hajlandó neki átadni a gyermekeik iratait és így nem meri őket elvinni.

A Testület ehelyütt utal a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gytv.) rendelkezéseire, amely a rendőrség ilyen esetben történő intézkedési kötelezettségére vonatkozik. A Gytv. 2. § (1) bekezdése kimondja, hogy a gyermekek védelmét ellátó helyi önkormányzatok, gyámhatóság, bíróságok, rendőrség, ügyészség, pártfogó felügyelői szolgálat, más szervezetek és személyek e törvény

alkalmazása során a gyermek mindenképp felett álló érdekét figyelembe véve, törvényben elismert jogait biztosítva járnak el.

A Gytv. 17. § (1) bekezdése sorolja fel a gyermekvédelmi rendszerben részt vevő hatóságok körét, e szerint:

„Az e törvényben szabályozott gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot látják el – a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése és megszüntetése érdekében – a törvényben meghatározott alaptevékenység keretében

- a) az egészségügyi szolgáltatást nyújtók, így különösen a védőnői szolgálat, a házi orvos, a házi gyermekorvos,
- b) a személyes gondoskodást nyújtó szolgáltatók,
- c) a köznevelési intézmények,
- d) a rendőrség,
- e) az ügyészség,
- f) a bíróság,
- g) a pártfogó felügyelői szolgálat,
- h) az áldozatsegítés és a kárenyhítés feladatait ellátó szervezetek,
- i) a menekülteket befogadó állomás, a menekültek átmeneti szállása,
- j) az egyesületek, az alapítványok és az egyházi jogi személyek,
- k) a munkaügyi hatóság,
- l) a javítóintézet,
- m) a gyermekjogi képviselő.”

Ugyanezen jogszabályhely (2) bekezdése pedig konkrét kötelezettséget is meghatároz a felsorolt a fenti szervezeteknek.

„(2) Az (1) bekezdésben meghatározott intézmények és személyek kötelesek

- a) jelzéssel élni a gyermek veszélyeztetettsége esetén a gyermekjóléti szolgáltatást nyújtó szolgáltatónál,
- b) hatósági eljárást kezdeményezni a gyermek bántalmazása, illetve súlyos elhanyagolása vagy egyéb más, súlyos veszélyeztető ok fennállása, továbbá a gyermek önmaga által előidézett súlyos veszélyeztető magatartása esetén.

Ilyen jelzéssel és kezdeményezéssel bármely állampolgár és a gyermekek érdekeit képviselő társadalmi szervezet is élhet.”

A Testület megjegyzi továbbá, hogy érintőlegesen Btk. 210.§ -ában szabályozott kiskorúval való kapcsolattartás akadályozásának törvényi tényállása is ide kapcsolódik. E szerint:

„210. § (1) Aki a hatósági határozat alapján nála elhelyezett kiskorú és a kiskorúval kapcsolattartásra jogosult személy közötti kapcsolat kialakítását vagy fenntartását a kapcsolattartás kikényszerítése érdekében alkalmazott bírság kiszabását követően is önhibájából akadályozza, vétség miatt egy évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(2) Nem büntethető az elkövető, ha a kapcsolattartást az elsőfokú ítélet meghozataláig megfelelően biztosítja, és az elmaradt kapcsolattartási formák pótlását megkezdi.

A fenti jogszabályi rendelkezések összeolvasásából a Testület álláspontja szerint az következik, hogy az adott helyzetben a bejelentés alapján a rendőröknek, – akiket egy szülői kapcsolattartási vitához hívtak – kötelességük volt arról meggyőződni, hogy az érintett gyermekek nincsenek-e veszélyhelyzetben. Amennyiben a rendőrök a Gytv.-ben

meghatározott vagy egyéb veszélyeztető körülményt tapasztalnak, kötelesek (lettek volna) azt vagy a gyermekjóléti szolgáltatást nyújtó szolgáltatónál jelezni, vagy hatósági eljárást kezdeményezni, intézkedést fogatosítani.

Mindezek alapján a Testület álláspontja szerint a bejelentés tartalma alapján felmerült a jogsértés minimális gyanúja, amelyet a rendőröknek helyszíni intézkedéssel ellenőrizniük kellett, tehát a rendőrségnek intézkedési kötelezettsége keletkezett.

2) A Testületnek ezt követően abban kellett állást foglalnia, hogy az intézkedési kötelezettségét a rendőrség jelen esetben megfelelően teljesítette-e.

A panaszos sérelmezte, hogy nem kapott érdemi segítséget a rendőröktől, hiába kérte őket, hogy a rendőrök szólítsák fel az anyát az eredeti iratok átadására.

A Testület álláspontja szerint a fent már idézett intézkedési kötelezettség teljesítésének jelen helyzetben arra kellett kiterjednie, hogy a bejelentésre a rendőrök a helyszínen megjelenjenek, hogy meggyőződjenek a bejelentésben foglaltakról, a feleket igazoltassák, a tényállásról tájékozódjanak (ami alapján eldönthető, hogy további intézkedés fogatosítása indokolt-e), és alapos tájékoztatást nyújtsanak a jogi lehetőségeket illetően.

A panaszbeadvány és hangfelvétel, valamint a rendelkezésre bocsátott rendőri iratok alapján az intézkedést a Testület a következőként rekonstruálta. A rendőrök kitérkezésük felvették a kapcsolatot a bejelentővel (a panaszossal), meghallgatták, igazoltatták, majd ezt követően bementek a lépcsőházba meghallgatni a másik felet, akit szintén igazoltattak, ezután felvették a kapcsolatot a parancsnokukkal, majd jogi felvilágosításban részesítették a feleket.

A Testület megjegyzi, hogy a panaszos által becsatolt közérdekű adatigénylésre adott Belügyminisztériumi válaszlevélnek jogi kötőereje nincsen. A Testület álláspontja szerint a panaszos által hivatkozott bűncselekmény (Btk. 346. § (1) „Aki egy vagy több olyan közokiratot, amely nem vagy nem kizárólag a sajátja, mástól jogtalanul elvesz, vagy a jogosult elől jogtalanul eltitkol, vétség miatt két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.) „jogtalanul elvesz, illetve jogtalanul eltitkol” fordulata nem illeszthető erre az esetre, mivel az iratok másolatai a rendelkezésére állnak.

A Testület osztja azon rendőrségi álláspontot, mely szerint az Rtv. 29.§ (2) bekezdésében foglaltak alapján egy esetleges igazoltatásakor a gyermekei személyazonosságának igazolásaként a rendőr más jelen lévő, ismert személyazonosságú személy közlését is elfogadhatja igazolásként, különös tekintettel arra, hogy a gyermekek személyi igazolvánnyal még nem rendelkeznek és esetükben az előállítás szükségessége és indokoltsága nyilván nem merülhet fel. Erre való tekintettel szabálysértés sem valósul meg. A rendőrök tájékoztatása helytálló volt tekintetben is, hogy a panaszos rendelkezik a bírósági végzés egy példányából, így a kapcsolattartás gyakorlásakor egy esetleges ellenőrzéskor azt is igazolhatja, hogy a gyermekek jogszerűen tartózkodnak nála.

A TAJ kártyával és az egészségügyi ellátásra való jogosultság igazolásával kapcsolatban a Testület a következőket jegyzi meg. A társadalombiztosítás által finanszírozott egészségügyi ellátásokat *főszabály szerint* személyazonosság igazolása mellett, érvényes TAJ kártyával lehet igénybe venni. Az orvos a beteg ellátásra való jogosultságát a Taj szám alapján ellenőrzi. [Ugyanakkor itt kell megjegyezni, hogy vannak előzetes igazolás és ellenőrzés nélkül is igénybe vehető egészségügyi szolgáltatások, többek között azonnali ellátásra szoruló személy ellátása, sürgős szükség esetén az életet veszélyeztető állapotok és betegségek szakszerű ellátása, egyes járványügyi ellátások (kötelező orvosi vizsgálat, kötelező védőoltás, járványügyi érdekből végzett orvosi vizsgálat, fertőző betegek szállítása stb.).] Az

egészségügyi szolgáltató az ellátás igénybevétele során az OEP nyilvántartásában online ellenőrzi, hogy a beteg szerepel-e a nyilvántartásban. A 14. életévét betöltött gyermek esetén a jogviszony ellenőrzést egyszer, a beteg első alkalommal történő ellátásakor kell elvégezni. Ugyanakkor fontos tudni, hogy az ellenőrzés eredménye az egészségügyi szolgáltatás biztosításának kötelezettségét nem érinti, a beteget akkor is el kell látni, ha az ellenőrzés eredménye szerint nem szerepel a nyilvántartásban. Az OEP nyilvántartásában nem szereplő személy a jogosultság fennállásának tisztázása érdekében bármelyik kormányhivatal egészségbiztosítási pénztári szakigazgatási szervét felkeresheti.

A Testület nem vonja kétségbe, hogy az eredeti okmánnyal való rendelkezés megnyugtatóbb lenne a panaszos számára, azonban azt a felvetést, hogy amiatt, hogy csak TAJ kártya fénymásolatot tudnak felmutatni, ezért bármilyen (sürgős) ellátástól elesnének, meglehetősen életszerűtlennek tartja a Testület, és osztja azt az álláspontot, hogy a jogosultság igazolásakor elegendő a fénymásolat.

A Testület megjegyzi, hogy amennyiben a panaszost vagy gyermekeit az iratok eredetben történő bemutatása miatt a későbbiekben joghátrány éri, akkor ennek igazolása mellett kérje a bírósági kapcsolattartási végzés e körben való kiegészítését, hogy a kapcsolattartáskor az anya köteles átadni az iratok eredeti példányát; vagy kezdeményezzen a gyámhatóságnál végrehajtási eljárást erre vonatkozóan. A Testület meglátása szerint a rendőrök e körben is megfelelően jártak el, nem volt jogosultságuk az édesanyját az iratok eredeti példányának átadására kötelezni, azonban megadták az e körben szükséges felvilágosítást a panaszos számára.

Fentiek okán a Testület a rendőrök intézkedését megfelelőnek találta és megállapította, hogy azzal összefüggésben a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő jogát nem érte sérelem.

IV.

A Testület az ügy gondos mérlegelése alapján arra a következtetésre jutott, hogy a rendőrök a panaszos bejelentése nyomán keletkező intézkedési kötelezettségüknek megfelelően jártak el, nem követtek el mulasztást, ezért a Testület megállapította, hogy a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő jogát nem érte sérelem.

Mindezekre tekintettel a Testület állásfoglalását a rendelkező részben foglaltak szerint alakította ki, és az Rtv. 93. §-ának (2) bekezdése szerint a panasz eljárás megszüntetéséről döntött.

Budapest, 2017. december 14.

Dr. Lukács Tamás

elnök

Dr. Kozma Ákos

elnökhelyettes

Fráterné dr. Ferenczy Nóra

előadó testületi tag

Dr. Wildner Domonkos

testületi tag

Dr. Cservák Csaba

testületi tag

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET